

KECSKEMÉTI NAPLÓ

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díj:
egész évre 4 frt. — Fél évre 2 frt. — Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 krajczár

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagykőrösi-utca 235. szám,
hova a lap szellemi részét illető közlemények és a
hirdetmények intézendők.

Hirdetmények
jutányosan számíttatnak; Nyiltéri közlemények
soronként 30 kr.
Egyes számok kaphatók a könyvkereskedésekben.

Önmagunkról.

A „Kecskeméti Napló” rövid létezése alatt sok küzdelmen ment át. Küzdelmei abban állottak, hogy a nyomdával volt baja mindig. Szinte hihetetlen lenne, ha igaz valóság nem volna, hogy mennyit kell tünni és nélkülözni egy hetenként egyszer megjelenő lapnak, ha nincs úgy berendezve, hogy olyan saját nyomdája legyen, amely az ő részére feltétlenül biztosítva van.

Ezen mi keresztül mentünk. Előre megkötött szerződésünket már az első számmal nem érvényesíthettük s ha nem találjuk azt az előzékenységet, amit a kecskeméti legregibb nyomda jelenlegi tulajdonosánál megtaláltunk, akkor az első szám abban az időben meg sem jelenhetett volna, vagy hogy kénytelenek lettünk volna más városban nyomtatni. Akkor — és még három számhoz — kíségetett bennünket Szilády László úr; aztán érvényt tudtunk szerezni első szerződésünkből származott jogunknak s mentünk oda, ahol lapunkat eleve is nyomtatni akartuk. Ez is rövid dícsőség volt, mert akadtak, akik *alkudozás* jogczimén és azon a czímen, hogy ők a nyomdát megveszik, lapunk nyomtatását két héttig megakadályozták. Nagy-Kőrösön nyomattuk Ottinger Ede és fia nyomdájában. Aztán újra vissza köl-

tóztunk, de egy pillanatig sem lehattunk nyugodtak, hogy nem tesznek-e velünk úgy, a mint tettek.

Mikor ez a nagy gond volt a fejünkön, nyomott egy másik gond is. Lapunk megindításának első napjától kezdve tapasztaltuk, hogy a nagy közönség szívesen fogadja törekvésünket. Nem remélt támogatásra találtunk s előfizetőink hamarosan felszaporodtak, munkatársaink tömörültek. Azt hinné az ember, hogy ez gondot nem okozhat, hanem ennek csak örvendezni lehet; ámde nekünk ez is emelte gondjainkat. Éreztük, tudtuk, hogy ezzel szemben a mi kötelességünk fokozódik, és mikor hetenként egyszer megjelenő lapunkat is alig tudtuk hol nyomtatni, már azon gondolkodtunk, hogy miképen tudnánk mi ezt hetenként kétszer — háromszor, esetleg többször megjelentetni.

Azzal könnyű volt tisztába jönni, hogy Kecskemétnek szüksége van arra, hogy ne csak vasárnap megjelenő lapjai legyenek, de nehezebb volt kitalálni a módját, mikor tényleg a miatt is nem egyszer jöttünk zavarba, hogy vajjon tudjuk-e hetenként egyszer is ki-nyomatni?

Ebben a nehéz töprengésben azt határoztuk, hogy vagy beszüntetjük a Naplót, vagy gondoskodunk arról, hogy akadálytalanul nyomassék, és ebből folyólag

mi és munkatársaink nyugodtan dolgozhassunk. A beszüntetés nem rajtunk állott, mert ebben megakadályoztak bennünket azok, a kik törekvéseinket oly buzgón pártolták. Nyomdáról kellett tehát gondoskodni.

Rövid pihatólózás után azt határoztuk, hogy megpróbáljuk. Ebben is épen úgy csalódtunk, mint lapunk megalapításában. Szerettük volna, hogy legyen, de bizni nem mertünk a sikerben. Csalódtunk. A siker, hamarabb, mint hinni lehetett volna, meg letts a szükséges pénz összeg aláíratott.

A többi azután könnyen ment. Az első kecskeméti hírlapkiadó és nyomda részvény társaság hamarosan megalakult s ugyan olyan hamarsággal vettünk nyomdát is. Most már csak az van hátra, hogy a formáságokon túl esve a nyomdát saját uzembe vegyük át.

Egyszerű és rövid történet ez. Könnyű leírni, könnyű elolvasni; ezer hála legyen Kecskemét város intelligens közönségének; könnyű volt megtenni is!

Én édes jó városom! Te édes, te jó, te okos közönség, a melyik soha sem valál az enyim, de akié voltam én mindég! Tied voltam, tied leszek; eddig voltam szeretetből, leszek most már halából is.

Szoktunk mi kecskemétiiek szét-húzni nem egyszer; de az is igaz,

A „KECSKEMÉTI NAPLÓ” TÁRCZÁJA.

Megalkuvás.

I.

Apró drámákkal, sötét tragédiákkal van tele az élet. Mindenki látja ezeket, de nem mindenki ismeri fel. Az emberek túlnyomó része az esemény képét nézi, de tovább nem kutat. A gondolkozó agy nem elégszik meg azzal, a mit a szem lát. Részekre, elemekre bontja az eseményt, számításba vesz időt, vizsgálja az alakokat.

A tömeg csak néz és csak azt fogja fel, a mit lát. Tragédiában a kést, pisztolyt, a kiömlő vért. A kép, melyet az esemény felől nyert, tőkéletesen kielégíti. Kíváncsisága kielégítést nyer. Érdeklődése lelohad, nem kutat, nem keres tovább.

A tudóst, a gondolkozó embert nem elégíti ki az a kép, melyet az eseményekről alkot magának. Ő tovább megy. Keres, kutat, világot, gyújt a homályba.

Piszkálja, széjjelkotorja az esetet. Okozatot állít fel, hogy megtalálja az okot. Mérlegel, latol, számít, vizsgál, összehasonlításokat tesz mindaddig, míg kipattan a titok, a rejtett, összekuszált szálak közül sikerül kibogozni az igazit.

Az embert idegek uralják. A mozgató erő az agy és a szív. Amíg e két emberi szerv összhangban működik, nyugalmat élvez a lélek. Amint összeütkezésben jön egymással, azonnal létrejön az esemény. Jó vagy gonosz, rút vagy szép.

Külső ok, viszonyok, sajátságok hatnak az idegekre. És nyomban reagál az agy, avagy a szív és birokra kel egymással az emberi testben. Ha a szív győzedelmeskedik, működik a szenvedély, melynek foka, nagysága megnyilvánul a tettekben. Gyakran öl, provokál sötét, véres tragédiákat.

Ritkábban győz az ész és e győzelem mélységes fájdalommal jár. A visszafójtott szenvedély, leküzdött szív fájdalommal ez. Létrejön a dráma.

Uralomra vinni az ést, sok erőt ki-

ván. Nagy gyengeség nyilvánul a szenvedélyben. Erősnek lenni, kiváltság. A gyengeség benne van a tömegben.

Drámák, tragédiák halmazata az élet. Kevés azoknak a száma, kik képesek menekedni ettől. Lépésről-lépésre tragédiát lát a szem. Leggyakrabban az utcán születik és meglátjuk, mert zajos, magára vonja a figyelmet. Kiáltoz, ordít a járókelők fülébe. A dráma még gyakoribb, de titkos, rejtett, csendes. Ha ad is hangot, a legyőzött szív kétségbeejtő segítségkiáltása nem hallatszik le a cifra, fényes, nagyúri házakból a szűk sikátorokba. A nagy ablakok, légmentesen záródó ajtók gondosan el vannak csukva, le vannak zárva a kíváncsiak előtt.

Lehajtotta a fejét. Égő homlokát beleszorította a két tenyerébe. Lehunyta szemét is. Nem akart látni. Azt hitte, így könnyebb lesz elviselni azt a nagy, kétségbeejtő fájdalmat, melyet e pillanat mért reá.

A leány úgy tett, mintha nem látná.

hogya ha össze kell tartani, azt is meg tudjuk tenni. Tegyük is, más-kor is.

Az intelligens közönség megépítette az alapot, hogy a kultúra a hírlapírás terén még jobban fejlődhessék, hisszük, hogy lesz erőnk ez alapon a mi terveink várát felépíteni.

Mindnyájunkat érhet baleset.

A főváros minden nagyobb nyilvános helyiségében gyűjtő perselyeket láthatunk az asztalokon és önkéntelen a zsebünkbe nyulunk, hogy egy kis adománnyal szaporithassuk annak tartalmát. Mi az oka? Talán azt reméljük, hogy hírlapilag nyugtazzák, vagy a szomszéd asztalnál ülők észreveszik, hogy mi, mily áldozatkészek vagyunk? Nem! A persely helyes czime, mintegy ingerli az embert, hogy abba valamit tegyen, de még ez sem az igazi, mert akármily gondolattal tegyük filléreinket a perselybe, mégsem leszünk képesek oly adományt juttatni a Budapesti Mentő-Egyesületnek, a minőt az megérdemel, ernyedetlen munkájáért.

Alig néhány éve, hogy a Budapesti Mentő-Egyesület létrejött, daczára ellenségeinek — ezek természetesen orvosok voltak — és oly rohamosan fejlődött, mint az országban talán egy intézmény sem. A Budapesti Mentő-Egyesület Dr. Kresz Gézát igazgatóvá, Dr. Kovách Aladárt főparancsnokká és Dr. Virosztek Győzöt titkárrá választotta, és ez a triumvirátus csodákat mivelte emberszerető munkásságával, kitarván mindenütt, nem kimélve saját egyéniségüket sem.

Magyarország egy városa sincs úgy elárasztva orvosokkal, mint maga a főváros, és a mentő-egyesület még sem ártott, sőt használt az orvosi praxisnak, sőt a közönségnek is. Tegyük fel, hogy egy gazdag urnak házi orvosa van, kit hirtelen rosszul let lép meg az utcán. Mit tehet a házi orvos ki nincs

jelen, vagy mit tehet, ha a helyszínére hívják — feltéve, hogy azonnal megtalálható — semmit, mert nem veheti betegét karjaiba, hogy hazaszállítsa, de eszköze sincs ahhoz; ily esetben az orvos segítséget, és ha van, hordágyat hozat, hogy a beteget avatatlan kezek által hazaszállithassák azután ápolás alá vehesse. A mentő-egyesület begyakorlott emberei és szakértői a hirtelen beállott balesetnél segítyt nyújtanak a szenvedőknek és az első segély után a további kezelést más orvosra bizzák, kik egyáltalán nem lettek megrövidítve, sőt sok esetben oly beteget kapnak, aki rendes körülmények közt, betegségében orvoshoz nem is szokott folyamodni; ha ez így van, pedig így van, hát mi akadályoz minket orvosokat abban, hogy eskünkhöz híven cselekedjünk és tudományunkat embertársaink javára érvényesítsük?

Semmi más, mint az a gondolat, hogy egy, vagy más esetben nem ő nyújtotta az első segélyt, mert ez is valami. Tegyük fel, hogy Kecskeméten nagyobb szabású szerencsétlenség fordulna elő, mit tenne a városi főorvos úr, kinek eddigi működése és kinek a tisztí orvosi kara nemcsak Kecskemét város elismerését vívta ki, de az egész országban elismerésben részesült; semmit! mert nem is tehetne. Oly nagy munkát végezni, mint a kecskeméti tisztí orvosi kar végez, azért a kis fizetésért, melynél egy-egy irnoknak is több van, bizony sok. És ha akad vakmerő, ki a városi tisztí orvosok fizetéséről szólni mer, azzal felelnek, hisz nekik szépen jövedelmező praxisuk van. Igazuk van azoknak, akik így beszélnek, mert, hogy merészel az a tisztí orvos éjjeli nyugalmából felkelni, hogy a betegnek segítségére menjen, hogy merészel többet dolgozni, mint más; hát nem elégzik meg azzal a nagy fáradtsággal, ami hivatalával jár, hanem annál is többet tesz; na ez nem járja, el kell tiltani, mert különben redukáljuk a fizetését. Így van ez nálunk. Szomorú állapot, de nem segíthetünk rajta, mert nem akarunk; de

Átláthatatlan homály borult a szobára és az segítségére járt. Lehet kiméletlenebb is. Nem tudhatják, mit érez, mert a homály eltakarja arcát, vonásait. És ő sem akarta észrevenni a férfi fájdalmát, mely az ő szavai nyomán keletkezett. Lehet, attól félt, hogy megszánna. Nem lenne képes tovább folytatni a szavakat, hanem a nyakába borulva annak és meggyőző hangon a fülébe kiáltaná, hogy hazudott az imént, nem mondott igazat, mert szereti, szereti nagyon szereti...

Ez a gyöngesség egy pillanatig tartott. És csakis abban nyilvánult, hogy elhallgatott egy percze. Szomorúan nézte a férfit. De aztán erős lett. Leküzdte a gyengeségét, elfojtotta a szerelmet és beszélt úgy, amint súgta azt az ész.

Halkan, csendesen beszélt és a férfi mégis úgy érezte, akárcsak kalapácsal ütnék a fejét. A leány sejtette ezt, de azért beszélt tovább.

— Hígyjen nekem, Szabolcs. Nyomorúság lenne az életünk. Egy koldusból lenne kettő. Le kellene mondanunk mindentről. Örökös szenvedés lenne életünk. Jönne idő, mikor keserű szemrehá-

nyással egymást vádolnánk és talán átok is hagná el a szánkat...

Csend lett. A leány elhallgatott, a férfi pedig nem felelt. Amaz már nem mert beszélni. Félt és minden kiejtett szó után vizsgálva szemlélte a férfit, mintha rettegett volna, hogy az reá rohan és megragadja vasmarkával a nyakát, azt a szép, fehér, puha nyakat és beleöli a szót. Az azonban nem mozdult. Azon módon maradt, mint az előbb. Ujjai még erősebben tapadtak az arczára és csak a melle, az a széles, erős, hatalmas férfi-mell zihált erősen, nyugtalanul.

Pár pillanatig tartott a csend. Aztán felkelt a férfi. Arcza sápadt volt és lázas. Nem nézett a leányra. Előkereste a kalapját és szóval kifordult az ajtón. Elment...

II.

A leány annyira megundorodott a szegénységtől, hogy félt arra gondolni is. Zaklatott volt vol: eddig az élete és most már akarta a nyugalmat.

Szerette szenvedélyesen a festőt. Mégis elszakadt tőle. Nem bízott annak erejében és nem bízott saját magában

még eljöhet az az idő, a mikor befogják látni, hogy Kecskemét város haladásához egy oly intézmény is kell, mely a szenvedőknek az első segélyt azonnal képes legyen nyújtani. Ezért felhívjuk derék polgármesterünk figyelmét a fővárosi mentő-egyesület utóbb kifejtett mozgalmára és kérjük, méltassa azt figyelmére, mert reánk férne, hogy egy előadásra Dr. Virosztek Győzöt urat meghívjuk, kiről tudjuk, hogy készséggel tesz eleget a mentés ügy előmozdításáért és ne kívánjunk mindent a városi tisztí orvosi kartól.

Néhány szó a kereskedelmi alkalmazottakról.

Az életpályák nagy részén azt tapasztaljuk, hogy azok túltömöttek, s igen sok ember még a mindennapi kenyerét is alig tudja előteremteni. Szívvel lélekkel oda törekszünk tehát, hogy a megélhetését azon szerencsétlen embertársainknak megkönnyítsük azon különféle segélyegyletek útján, melyek az egyes testületek kebelében alakulnak. Arra is van gondunk s napról-napra haladnak s árasztják jótékony áldásukat, azon intézetek, melyek az ember életében előforduló betegségek, balesetek esetében a munkaképtelen alkalmazottak érdekét szolgálják. De alig van életrevaló intézmény, mely nemes czélul tűzné ki magának, hogy a kereskedelmi s iparos alkalmazottakért sorompóba álljon, midőn ezek állásukat elhagyják s életfentartási eszközök hiányában legjobban sanylik az élet anyagi terhét. Szép tehetségüket parlagon hevertetni kénytelenek, mert nincs hely, hova bizalommal fordulhatnak s ügyüket valaki magukéva tenné.

Sajnos, hogy számtalan gvarló emberi tulajdonságaink között az önzés nem az utolsó helyet foglalja el s így már ennél az oknál fogva is alig remélhetünk az olyan magán intézettől, a mely minden közvetítődij nélkül akarja ezt az

sem. Hasztalan akart, nem tudott optimista lenni. Csak roszt látott. És félt a jövőtől.

Aztán akadt más kérője. Egy bankár. Egy pillanatig sem habozott a felelettel, hanem hozzá ment. Nyulánk, csinos ember volt. És fiatal. Elűtött teljesen azoktól a börziánerektől, kiket oly nagy előszeretettel pingál meg egyik-másik élelzap. Nem volt sem kopasz, sem elhízott. Érdekes, szép ember volt. És aki értesült a házasságról, csak nagy irigységgel tudott az asszonyra gondolni.

Meglelte a nyugalmát. Irigyelt asszony lett. Kényelem vette körül és fény. Férje szerette nagyon, udvarlók hódoltak neki. Kivánsága parancs volt, melyet futva teljesített a szolgasereg. És az asszony úgy hitte, hogy boldog.

A festő dolgozott. Hirtelen kiragadták az ismeretlenség homályából. Kiállított képeiről hosszú cikketek irtak a lapok. Ünnepezték, mint nagy művészt.

És mikor megnősült, elvett egy szép leányt. Vagyona egyre növekedett. Ismert alakja lett a világvárosnak. Versenyistállót tartott és lovai mindig elsőnek érkeztek be a turfon.

ügyet ellátni. Hiába olvassa el szaklapját az az alkalmazott, hogy az üresedésben levő állások láttára felújult lélekkel vegeyen tollat a kezébe s fölkeresse aláztos levelével az illető czégek, evvel a munkájával csak bélyegkiadásait szaporítja, mert választ nem kap, ha már épen az illető főnök a helyet betöltötte. A fiatal emberben azonban él még a remény, várva vár s ha szárnya volna, elébe röpülne a jó hirt hozó postának; de hasztalan s utolsó kétségbeesésében valamely kapzsi fővárosi ügynök kezébe akad, ki az ifjú szorultságát, járatlanságát és tapasztalatlanságát kiaknázza s csekély havi fizetéshez arányítva igen magas összegű közvetítői díjat számít, melyet ha szerét teheti, azonnal ki kell fizetnie a szorult helyzetben levő alkalmazottnak, ellenkező esetben nyugtát irat vele alá, mintha bizonyos összeget adott volna át az illetőnek, melyet a cégnek kell kifizetnie, mihelyest a jelölt az állását elfoglalja. Maga a cég nem igen vet számot azzal, hogy ezen igazságtalan eljárás mily nagy hátránnyal jár az alkalmazottra, de neki ki kell utalvánzóznia a saját jól felfogott üzleti érdekében, mert ha emberre van szüksége, hát csak az ügynökhöz fordul.

Bár a kizsákmányolás ez a módja magában véve is megvetendő, fokozza a főháborodást az a körülmény, hogy néha egy hónapban kétszer is ismétlődik. Megtörténik ugyanis, hogy az ifjú, ki valamely hónap első napján új állását elfoglalja, az első két hét alatt akár gyengébb tehetségénél, akár más személyi okokból, melyek a kereskedelmi világban a vevőközöniséggel való érintkezésnél fontos kellékek, a cég tetszését nem tudja elnyerni s mivel a szerényebb fizetésű alkalmazottnak a felmondási idő rendszerint rövid két hét, nem marad más hátra, minthogy a szerencsétlen fiatal ember állását veszítvén újra az ügynök útján keres menedéket, mert élnie csak kell s pályáján való további boldogu-

III.

Nyugalom volt az életük. Megelégedettség költözött be a szívébe. És úgy látszott, hogy kiveszett emlékezetükből a mult.

Évek múlva összetalálkoztak. Valahol bál volt. A fényes mulatságon egyszer csak egymásba botlottak.

És ekkor öntudatra ébredt mind a kettő. Az asszony is, meg a férfi is. Hirtelen mély szomorúság, nagy elégtelenség vett rajtuk erőt. Kigyulladt előttük a mult.

Tevedés, hazugság volt eddigi életük. Elkápráztatta őket a fény. És újból tisztán láttak.

Ugy látták, hogy kerütek eddig egymást. Holott nem is az akarat vezette lépteiket. Az ösztön volt az, a mi távol messze tartotta őket egymástól. Azt tudta, sejtette, kiérezte a távolságon keresztül, mely a kettőt egymástól elválasztotta, hogy ha összetalálkoznak, elmúlik erejük és hirtelen összeomlik az a fényes, színes, káprázatos kép, mely most fogva tartotta a lelküket és győzedelmeskedik a hosszú időn visszafojtott szenvedély a hideg okoskodás felett.

lása végett minél hamarabb új helyet igyekeznek elfoglalni.

Nem foglalkozunk ezen a helyen részletesen a baj orvoslásával, mert az inkább szaklapba tartoznék, csak felhívni kívánjuk az érdekelt körök, az egyes főnökök, kereskedelmi és iparkamarák becses figyelmét, hogy ezen a téren egészségesebb állapot jöjjön létre. Az illetékes testületek karöltve oda hathatnak, hogy ezzel az üzletággal is napról napra többen foglalkozó egyének üzletága szabályozást nyerjen. Szükséges azért, mert a köztük levő verseny éppenséggel nem sajnálja a szomorú helyzetet, hanem jobban élére állítja. Ez e verseny egészségtelen, mert az elhelyezés valami nagy fáradsággal nem járván sokan fordulnak ugyan ehhez a foglalkozáshoz, de számuk még mindig messze mögötte marad a sok munkanélküli alkalmazottnak.

Vidéki városainkban az ilyen ügynökök száma még csekély, de a kereskedelem góczpontján, székes-fővárosunkban annál több s így méltán elvárhatjuk, hogy összekötésbe lépjenek a vidéki testületek a fővárossal s a dolog elmérgesedésének útját állják. Mert mégis csak számalomra méltó helyzete van annak az ifjúnak, ki csekély havi 30—40 frt fizetésből 10 frtot kénytelen az ügynöknek fizetni s valóságos kényszer alatt áll, mikor vele az ügyletet megkötö. Leghelyesebb volna, ha ilyen eset bíróságaink elé kerülne, mert lehetetlen, hogy bírónk bölcs belátása az igazság érdekében meg ne akadályozná az ügynökök ezen eljárását.

Ideje volna tehát, ha ezen állapot felé fordulva az érdekelt közegek, melyek között a kereskedő ifjak egylete is első sorban kell, hogy helyet foglaljon, oda törekednének, hogy akár törvény, akár az egyes községeknek törvényadta önkormányzati joguknál fogva alkotott szabályrendelet útján ezen üzletág gyakorlásának feltételei, a közvetítő díj maximuma szabályoztassanak.

Éjjelre járt az idő. A festő abba-hagyta a játékot. Felkelt a kártyaasztaltól és átment a bálterembe.

Sietve haladt végig a tágas termen. Ovatosan siklott jobbra-balra a tánczó párok között. A sok kaczagó, jókedvű leány között egyszerre megpillantotta az asszonyt.

Tekintetük egymásba mélyedt. Egy pillanatig merően néztek egymásra. Kiváncsian, csodálkozva. De ez csak egy másodperczig tartott. A másik pillanatban már szomorúan mentek el egymás mellett.

A férfi bambán nézett maga elé. Se nem látott, se nem hallott, csak ment-ment, a merre a lábai vitték, czéltalanul előre.

Az asszony a vállára vont a fehér prémes belépőjét és kiment a teremből. Menekült az emberek közül. Meghúzta magát az üres korridoron és sirt... keservesen...

Galloich Jenő.

A kölcsönös támogatás az emberi boldogulásnak egyik lételemje lévén, nem kell buzdító szavakban beszélünk, hanem minél előbb kezdjük el a sérelmes állapot javítását, a nemes törekvés mindenütt visszhangra talál.

Kelemen József.

Egyházi zenénk.

Irta: Szent-Gály Gyula.

(Folytatás.)

Ezeknek az egyházi műveknek is meg van művészi strukturájuk, mely a zenész embert bámulatra ragadja és csodálja bennök a teremtő elme nagyságát, — de hiányzik belőlök az élet, a melegség, melyet csak az igazi vallásos meggyőződés adhat. Nem lévén hivatott művelő, természetesen aláhanyaglott az egyházi zeneirodalom és többnyire a kisebb-nagyobb egyházak karmesterei művelték azt, nem annyira benső szükségéből, mint inkább szokásból vagy kenyérkeresetből, már pedig nagyon jól tudjuk azt, hogy a reális haszonért való küzdelemben az ideál szenved legtöbbet.

Hozzájárult a hanyatlás előidőzéséhez az is, hogy az énekesnők és a zenekar alkalmazása által az egyházi karok főtartása jóval költségesebb lett és így jól szervezett ének- és zenekart csak a nagyobb jövedelemmel rendelkező egyházak tarthattak fenn. A divattól azonban a kisebb egyházak sem akartak elmaradni s hogy a nagyrészt dilettánsokból alakult karok — melyek a nagy mesterek műveivel megbirkózni nem tudtak — szintén produkálhassanak zenés miséket, egyes jóhiszemű egyházi karnagyok kezdtek egész könnyű stílusban írni zenés miséket, melyek »Missa ruralis« (paraszt mise) név alatt ismeretesek. Eltekintve attól, hogy az ily misék legnagyobb részében hiányzik a benső tartalom, az áhitat keltésére szükséges vallásos érzés, még zenei tekintetben is telve vannak izléstelenséggel és a hely szentségének meg nem felelő, operetteszerű passageokkal.*)

Az egyházi zenének ez az elfajulása azonban nem maradt visszahatás nélkül, úgyannyira, hogy egyesek az orgonán kívül minden más hangszert ki akartak küszöbölni a templomból, s csupán a gregorián éneket és az annak alapján Palestina által megteremtett egyházi zenét tartották egyedül elfogadhatóknak.

Mások ismét nem zárták ki az egyes hangszereket, nagyon helyesen, hanem megkövetelték azoknak stilszerű alkalmazását. Ebből a küzdelemből kifolyólag keletkeztek Németországban e század közepén a szt. Cecilia egyletek, melyek az egyházi zenének reformálását tűzték ki feladatul, s melyek már szép eredményt értek el. E példa után indulva, most már hazánkban is alakulnak ily egyletek, főleg püspöki székhelyeken s lassanként talán sikerülni fog az egyházi zenét ismét

*) Én magam hallottam ily zenés misét egy kisebb vidéki városban, melynek előadásában közreműködött két énekesnő, két énekes, egy hegedűs, egy trombitás és egy üstdobos, meg az orgonista. Valóságos komikumszámra ment az az előadás, mit ez a pár ember elkövetett; főleg a trombitás és a dobos és nemcsak az előadók, hanem maga az előadott mű (?) is önkéntelenül a vásári komédiás bódékat juttattak a hallgató eszébe. De hát azért zenés mise volt az mégis!

visszaterelni arra a helyes utra, a melyről eltért.

Mindezeket előrebocsátva, áttérek most már tulajdonképeni tárgyamra: mily mértékben ápolják városunkban az egyházi zenét. Nálunk — egy-két műkedvelői szereplést, részint még Lovass János róm. kath. kántor idejében, aki egyes alkalmakkor férfikarra tanított be miséket, részint az újabb időkben néhány izben vegyeskarral és zenekarral előadott misét leszámítva — az egyházi zene művelése a középiskolai ifjúságra van bízva teljesen. Mivel a nevelés célja az értelmi és érzelmi világot egyenletesen fejleszteni, az érzelmekre pedig a vallás és a zene hatnak leginkább: nagyon helyes, sőt szükséges, hogy az egyházi zene is bizonyos tekintetben a tanítás tárgyát képezze, de csak annyiban, a mennyiben ez az ifjúság zenei képzettségének és képességének megfelel. Hogy bizonyos zenei képzettséget érjen el az ifjúság, ez attól függ, van-e alkalom a rendszeres elméleti és gyakorlati énektanítást párhuzamosan a karének tanulással keresztül vinni? Nálunk még eddig, sajnos, nagyon kevés gondot fordítanak a középiskolai énektanításra s míg pl. Németország gymnasiumaiban az énektanulás kötelező és hetenkint 8—12 óra esik rá, nálunk az énektanítás jóformán attól van függővé téve, van-e kedve a tanulónak az énekkarba belépni, vagy nincs.

A heti óraszám 2—4 között váltakozik, kivéve az ev. ref. gymnasiumokat, melyek dicséretes példával járnak elől, a mennyiben náluk a négy alsó osztályban az ének tanulása a kötelezett tantárgyak közé van fölvéve, osztályonként heti 2 órával, s azonkívül a karénekre külön van még heti 3—4 óra, összesen tehát heti 11—12 óra, a mint erről bárki meggyőződhetik nemcsak a helybeli, hanem más ev. ref. gymnasium értesítőjéből is.

Nálunk a róm. kath. főgymnasiumban heti 4 óra van száva az énekre. Ebből 2 óra jut az első osztályban az alapismeretek elsajátítására, 2 óra a karénekre.

Tekintve más iskolák viszonyait és a körülményeket, tagadhatatlan, hogy a róm. kath. egyházközösség nemes intencióval és a legjobb akarattal járt el akkor, midőn az ének- és zenetanítást — az ország sok más középiskoláját megelőzve — az általa föntartott intézetben rendszerezte, a mennyire azt a középiskolai tanterv megengedi.

Ily kevés óraszám mellett is lehet némi eredményt fölmutatni és az énektanulást paedagogiailag gyümölcsözővé tenni, ha nem szakad meg az elméleti és gyakorlati képzés fonala rögtön az első osztály elvégzése után, hanem azt helylyel-közzel a karének órákon is folytatni lehet. És ez lehetséges is, ha nem követelnek az ifjúságtól erejét meghaladó ének-produktiókat, a melyek miatt, hogy mégis betaníthatók legyenek, nemcsak az elméleti és gyakorlati továbbképzést kell elhanyagolni, hanem az énekeseket még külön órákra is berendelni. Ennek pedig mi a következtetése? Az, hogy az a kevés alapismeret, melyet a gyermek az első osztályban elsajátított, lassanként feledésbe megy, mivel nincs alkalma azt ismételni, emlékeztetésben mintegy megrögzíteni s így

a harmadik, negyedik osztályban, — mikor pedig már lehetne követelni bizonyos fokú hangjegyolvasási és előadásbeli ügyességet, — némi fegyelmezettséget, melyet a karban való éneklés folytán mégis megszereznek, leszámítva, a tanárnak csaknem olyan gyakorlatlan énekesekkel kell fáradoznia, mint az első osztályban. Így aztán a könnyebb művek betanulása is több időbe és fáradságba kerül, a nehezebbeknek pedig úgy betanítása, mint betanulása valóságos tortura. A különórákra való berendelést pedig — ha ez sűrűn történik — az amúgy is eléggé megterhelt és kevés szabad idővel rendelkező gyermek zaklatásnak veszi és nemcsak az énekórákat utáltatja meg vele, hanem könnyen alkalmat ad neki fegyelmi vétség elkövetésére, a mennyiben tudja azt, hogy az ének nem kötelező tárgy, tanárának szavát sem tartja magára nézve kötelezőnek és úgy könnyít magán, hogy ha épen kedve van eljönni a különórára, eljön, de a legtöbb esetben valami ürügyet keres és talál, hogy azt elmulasztja. Hogy ez mennyiben járul az énekórákon különben is nehezen föntartható fegyelem megszilárdításához, azt fölösleges bővebben fejtegetni.

Ilyen módon érzük el aztán a kitűzött céllal egyenesen ellenkező eredményt. A helyett, hogy a gyermek az éneket megszeretné és azt kedvvel gyakorolná, megutálja azt, mert nem lát benne mást, mint oly tárgyat, mely szabadidejétől megfosztja, a nélkül, hogy ezért valami szórakozást vagy ismeretet nyújtana neki kárpótlásul. Mindezt bővebben fejtegetve, messze eltérnék tárgyamtól s úgy az egyházi zene fejlődését, mint ezt csak azért érintetem, hogy álláspontomat az alábbiakban jobban meg tudjam okolni.

A legjobb, legnemesebb intenczióból kifolyólag még a hatvanas évek elején szokássá vált nagyobb ünnepeken zenés miséket előadatni az ifjúsági ének- és zenekarral.

Ez a szokás, mely évtizedeken át föntartotta magát, s melyet most néhány évi szünetelés után újra föllevenitene: nemcsak hogy elő nem mozdítja azt a kettős célt, — t. i. az egyházi zene fölvirágzását és a középiskolai ének- és zenetanítás magasabb fokra való fejlesztését — melynek érdekében kezdeményezték, hanem mindkettőnek határozottan kárára van. Ne büszkélkedjünk azzal, hogy ez szokás az egész világon, egyedül csak minálunk van meg, mert már maga ez a tény gondolkodóba ejthet bennünket. Hiszen ha olyan életrevaló, olyan üdvös ez a szokás, annyi évtized óta már bizonyosan akadt volna utánczónk, mert hát más gymnasiumokban is van ének- és zenekar, nemcsak nálunk és sajátos, az én tudomásom szerint eddig még sehol sem kultiválta az ifjúsági ének- és zenekar a zenés miséket.

Azt sem lehet ebből következtetni, hogy talán a mi gymnasiumunk áll első helyen az ének- és zenetanítás terén, mert hiszen, — nem is számítva a fővárosi középiskolákat — a mienknél fejlettebb zenei étellel bíró vidéki városok határozottan jobb anyagot szolgáltatnak, mert a tanulónak jó nagy része már bizonyos zeneismerettel bír, mikor a gymnasiumba kerül, míg nálunk alig akad az

első osztályban egy-kettő. Arra sem lehet támaszkodni, hogy az elemi iskolában már megtanulják legalább a hangjegyismeretet, mert bizony 90% sem ismeri a hangjegyeket közülök s így a legelemibb dolgokkal kell kezdeni ott, a hol legalább a hangjegyek nevének és értékének ismeretét már meg lehetne követelni.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

Közygűlés. Folyó hó 28-án városi közgyűlés és az ezt megelőző napon közigazgatási bizottsági ülés fog tartatni.

Eljegyzés. Dr. Fodor Sándor helybeli jóhírű fiatal ügyvéd eljegyezte Klein Gyula ügyvéd bájos és kedves leányát, Olgát. Örömmel gratulálunk.

Nászuton. Koszorús költőnk, Jókai Mór ifju feleségével nászutra ment és először is Bécsben időztek, a hol egyre-másra jelentkeztek az újságírók, hogy Jókait meginterjúvolják, de ő nem fogadott el senkit. Háromnapos bécsi időzés után a boldog pár Firenzébe utazott, honnan Nápolyba szándékoznak menni és csak december hó végén jönnek vissza.

Pap választás. Arany Gusztáv helybeli ev. segéd-lelkész Péczelezen egyhangúlag pappá választották meg. A tiszteletes úrnak körünkbeli való távozását sajnáljuk, de a jól megérdemelt előléptetéshez sok szerencsét kívánunk.

Kecskeméti iparos kitüntetése külföldön. A Dresdai hygienikus kiállításon, jóhírű iparosunkat, Kellermann Bernát elektrotechnikust kiállított saját találmányú villamos mankói és frottirozóiért a zsűri aranyéremmel tüntette ki. Kellermannnak nem első találmányai ezek, melyekért ki lett tüntetve és ismerve nagy ügyességét még többször is lesz alkalmunk róla írni. A kitüntetéshez gratulálunk.

Ujoncz ifjuság mulatsága. Folyó hó 17-én a Beretvás-szálloda éttermében tartotta az ujoncz ifjuság kitűnően sikerült tánczestélyét, melyen szép számú közönség volt. A szebbnél-szebb leánykák virágos kedvvel reggelig tánczoltak.

A kecskeméti jogakademia kebelében fennálló joghallgatók segélyező-egyesülete f. hó 18-án tartott alakuló közgyűlésén a tisztikart a következőleg alakította meg: Elnök: *Szemerény Zsigmond* III. é. jgh. Alelnök: *Kovács Lajos* II. é. jgh. Főtájkárjegyző: *Raffay Géza* II. é. jgh. titkárjegyző: *Szabó Jenő* II. é. jgh. pénztárnok: *Dely Károly* II. é. jgh. ellenőr: *Böke István* II. é. jgh. főkönyvtárnok: *Petneházi Boldizsár* III. é. jgh. könyvtárnok: *Garzó Lajos* II. jgh. választmányi tagok: *Tóth Béla* III. é. jgh. *Sz. Tóth László* II. é. jgh. *Jeszenszky Lajos* II. é. jgh. *Csorba Gáspár*, *Jenei József*, és *Kozacsék Elek* I. é. jghallgatók.

A színészegyesület közgyűlése. Az orsz. színész egyesület közelebb nagy átalakuláson fog keresztül menni, ha nem szenved valamin e terv is hajótörést. Az alapszabályok átalakításáról van szó, mert azok nemcsak roszak, de hiányosak is. Igen jól tenné az orsz. színészegyesület, ha ezuttal megfontolná alaposan az alapszabály hiányait és a tagok felvétele körül is tevékenyebben működne. Sokszor kell nevetnünk, hogy egy színi tanodai

növendék első elszerződésekor már elsőrendű tag akar lenni, akár van, akár nincs ahoz tehetsége, és épen ezért néha a tehetségek alig kapnak szerződést. A felvételi vizsgák is módosítandók, mert ottan, alig hiszszük, hogy felismerhetnék egyik-másiknál a tehetséget és gyakran megesik, hogy oly tagot utasítanak el csekély ok miatt, ki talán egyike volna a legjobbaknak. Ha a felsoroltakat összeveszik és az igazgatók társulatukhoz mértén, bizonyos számú oly tagokat is jogosítva lesznek tartani, kik még nem egyesületi tagok, igen sokat fognak lendíteni fatális állapotukon, mert ha így haladunk, nem sokára elérjük, hogy nem lesz, kit a karba szerződtesse.

Szarvas és Vidéke-ből közöljük e hirt: Pénteken szept. 15-én zóna és népelőadás-ként másodizben színre kerül Berczik Árpád 3 felvonásos vígjátéka „Himfi dalai.” E darab első ízbeni színre kerülte alkalmával elmondottuk róla referadánkat, ez uttal csak azt említjük meg, hogy úgy az előadás szép menete mint az előadott „süveg táncz”, úgy a szép számú közönség, mint a nagy számmal megjelent tanuló ifjuság osztatlan tetszését érdemelte ki, s tetszés nyilvánításának számtalan ízben adta jelét falat rengető tapsviharral. Végül nem mulaszt-hatjuk el e helyen is felemlíteni Micsey F. György színigazgató urnak ama dicséretre nem szoruló tettét, miként a szarvasi főiskola igazgatóságának 50 tanuló részére belépti jegyet küldött azon czélzattal, miként ezen jegyek a szegényebb sorsu tanulók között osztassanak ki, hogy azoknak is alkalmuk legyen — Himfi dalai előadásában gyönyörködni.

A „Kecskeméti Lapok” hosszasan foglalkoznak lapunk 19-ik számában megjelent „Viribus Unitis” című czikkkel és lapunkkal. A K. L. cikkéből kitűnik, hogy a téglagyár nem vált be jó vállalatnak és kitűnik, az is, hogy lapunknak többet tulajdonít ebből, mint amennyit tettünk. A téglagyár dolgával mi nem törődünk, helyesebben mondva: abba nem avatkozunk és ha nem tetszett a beküldőnek folytatni a mit elkezdett, mi ő helyette nem tesszük. Annak pedig örvendünk, hogy ez a kérdés alkalmat adott laptársunknak arra, hogy a helybeli pénzintézetek dolgát szellessze. Csak folytassa.

A Kecskeméti állomásozó honvéd huszár ezred törzs és II. osztály részére szükséges kenyér és zab ajánlati tárgyalás útján való biztosítása iránt folyó évi október hó 11-én délelőtt 10 órakor Kecskeméti a m. kir. 4 honvéd huszár ezred kezelőtiszt irodájában írásbeli ajánlatok útján bizottsági tárgyalás fog megtartani. Ezen czikknek szállítására vonatkozó és egyes vállalkozók által benyújtandó ajánlatok mintája továbbá a szállítási feltételek iránt tájékozásul az illető hirdetések szolgálhatnak.

Az iparos újoncz-ifjuság folyó hó 17-én tartott multságának tisztajövedelme 11 frtot tett ki, mely összeget a „Kecskeméti iparos ifjak önképző egyesületé”-nek ajándékozott.

Színhazi ujdonságok és próbák. Ezelőtti színi évadjainkat nagyhangú színlapok hirdették s csak az hiányzott, hogy egy dobos járja be az utcákat, mint a régi jó időkben tették faluhelyen. Sokszor kikelt a helyi sajtó az ily nevetséges reklám

miatt, de az nem használt. Most midőn egy újabb színi évad előtt állunk, idejében figyelmeztetjük az igazgatót, hogy kerülje a falusi reklámot. A színi ujdonságoknál igen helyes volna, ha a helyi sajtó képviselői a főpróbákra eljárának és azokról már előre tudósítanak a közönséget, amit, úgy hiszszük, sokkal szivesebben venne, mint a színlapi reklámot.

Kitüntetett földink. Mult számunkban már hirt adtunk Pintér Gyula földinkről, ki kitüntetéssel vizsgázott a kir. műegyetemen és most ismét azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy másik ily örvendetes hirt regisztrálhatunk. Mint értesülünk, ugyanis, *Fekete Oszkár* — Behr Mór vez. tekintélyes kereskedő gyámfia — az állam. segélyezett városi zeneiskola jelenen végzett növendéke, *Szent-Gály Gy.* és *Bourdeaux Géza* tanítványa, ki már mint előadó művész is szép sikereket ért a *Koller* tanár társaságában tett hangverseny körút alkalmával, a magy. kir. országos zene akadémiának f. hó 11-ikén tartott felvételi vizsgáján *kitüntetéssel* vizsgázott s egyhangúlag vették föl úgy a zongora főtanszak kiművelési, mint a zeneszerzési főtanszak II-ik osztályába: *Mihályovics Ödön* kir. tanácsos igazgató ez alkalommal igen hízegően nyilatkozott városi zeneiskolánkról, mely rövid főnnállása óta már két jeles növendéket nevelt az orsz. kir. zeneakadémiának?

A kecskeméti iparos ifjuság önképző-egylete 1899-ik évi október hó 1-én saját pénztára javára, — pártoló tagjai tiszteletére Beke Imre vendéglőjében tánczvigalommal egybekötött zártkörű *szüreti mulatságot* rendez. Belépti-díj személyenkint 1 korona. Kezdeté d. u. 5 órakor. Időközben konffeti-esata. Jegyek előre válthatók: *Fekete Mihály*, *Deák Mihály* és *Kovács Jenő* urak üzleteiben és az egyesület helyiségében (Csizmadia Czéhház.) A jótékonyczélra szánt gyümölcsök (szőlő, alma, körte stb.) az Egyesület helyiségében bármikor egész szept. 30-ig, szombat este 9 óráig köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A multság sorrendje: 1. Diskvionulás $\frac{3}{4}$ 5 órakor az Egylet helyiségéből a Temető-nagy-útcán és a Nagykőrösi-útcán végig a multság színhelyére. 2. Pásztorleányok és legények felvonulása karénekkal. 3. A kisbíró felolvassa a szüreti szabályokat. 4. Az öregbíró kimondja az ítéletet. Szünóra közben: 5. A komikus, Kürthől. Monológ. Előadja: Seress István úr. 6. Csikóbőrös kulacsom. Petőfitől. Előadja: Biró Zsigmond úr.

A Csongrád megyei Ellenzékből vesszük a hirt, hogy 74 székely fiú van már Szentesen, a kiket ipari kiképeztetés végett az ipartestület elnöksége ide hozott a székelyföldről. Ujabbán 17-en kértek az iparosok közül székely fiúkat, akik október hó 6-án, az esti vonattal fognak érkezni. Annak idején körözvénynyel is fognak értesítettetni az illető iparosok. Mindenütt hozatják a székelyeket, csak nálunk nem, holott nekünk volna legnagyobb szükségünk reájuk. Mi tátott szájjal várjuk a sült galambot.

Veszettseg ellen. Egyes törvényhatóságok gyanús állatoktól megmart embereket csak akkor küldik fel Budapestre, a Pasteur-intézetbe, ha előbb a maró állatról a hivatalos vizsgálat megállapí-

totta, hogy csakugyan veszett. Mivel azonban a vizsgálatok sokáig elhúzódnak s megtörténik, hogy a segítség késő, a belügyminiszter rendeletileg utasította a törvényhatóságokat, hogy a megmart ebeket haladéktalanul küldjék föl a Pasteur-intézetbe, a nélkül, hogy az állat, megvizsgálásának eredményét bevárják. Tudomásul adja a belügyminiszter, hogy ha valakit nem is mart meg veszett állat, a beoltásnak az országos közegészségügyi tanács véleménye szerint nincs semmi káros következménye a megmart emberre.

Telepítési értekezés. A földművelésügyi miniszter még az ősz folyamán nagyobb értekezletet fog tartani a telepítési ügyben, mely iránt mi is érdeklődhetnénk, mert városunkban fontos jelentőségű ez ügy.

Lapok egyesülése. A Nemzeti és Magyar Ujság helyett ezentúl csak egy felhivatalos lesz, a mely október 1-étől kezdve Magyar Nemzet név alatt fog megjelenni. Szerkesztője a Nemzet eddigi szerkesztője, Adorján Sándor lesz. főszerkesztőjeként továbbra is Jókai szerepel, azonkívül Bekes Gusztáv s több nagyhirű író.

Czéh láfák. Több helybeli iparos czéh ládait a városi muzeumnak adta, a hol azokat elfogja helyezni.

Uj zenemű. Bourdeaux Géza városi zeneisk. tanárnak „Egyszer néztem csak szemeibe” kezdetű igen szép népdala a jövő hó elején jelenik meg nyomtatásban, még pedig kétféleképen: a) énekhangra és zongorára könnyű letételben, b) zongorára, szólóra nehéz czigányos modorban. Mindkét letétel együtt lesz s zong. része újjrakással van jelezve. Ára 1 korona, melyre előjegyzéseket egy levelező lapon a szerző elfogad. A már ismert fülbemászó dallamú népdalnak, poetikus szövegét Hornyik József áll. főreáliskolai tanár írta.

Sikkasztás. A helybeli műjégyárnál szolgálatban levő mindenest egy 4 frt 5 kros nyugta kiegyenlítésével biztak meg. Kerekes a reábizott pénzt elmulatta s részegen ment haza kérvén elbocsátását, de mert a nyugtával beszámolni nem tudott, átadták a rendőrségnek.

Szabadságharczi emlékünnepele. Selmeecz-Bélabánya 1899. október 8-án a szabadságharcz emlékére szoborleleplezési ünepelet rendez, melyre Kecskemét város törvényhatóságának közönségét meghívta.

Ferenczrendiek előtti járda. A színi évad néhány nap mulva megkezdődik és éppen a Ferenczrendi ház előtt jár el a legtöbb közönség, a hol a járda botrányosan rossz. A rend és a közönség iránti tekintetből úgy hiszszük, hogy megérdemelné a járda kijávitását megcsináltatni.

Házak előtti kifolyások. A cselédek sok háznál a szennyes vizet és szemetet az utcára kiöntik, a rendőrség figyelmébe ajánljuk.

Megbokrosodott lovak. A napokban Kada polgármester neje és leánya életveszélyben fogtak, a mennyiben kocsi-jukat a lovak elragadták és csakis a jelen volt katonatisztek mentették meg az úrnőket. A kisasszony a kocsiból való kiugrás közben eszméletlenül terült el és sokáig kellett ápolni, míg magához tért, de nagy örömeinkre komolyabb sérüléseket nem szenvedett.

A kecskeméti polgári dalkör folyó hó 16-án tartott hangversenye alkalmával felülfizetni szivesek voltak: Végh László úr 2 frt, Dudvai János úr 1 frt, Pataky István úr 60 kr., Szabó Lajos úr 50 kr., N. N. 40 kr., Kovács József úr 30 kr., Várhágó Sándor úr 2 frt, mely adományukért, Veress Klára kisasszonynak Koller Ferencz úrnak pedig a szives közreműködésért hálás köszönetet nyilvánít a Dalkör.

Dalestély. Vigadó-helyiségében szép számú közönség jött össze a dalestélyre *Huber Károly király-indulója* volt az első szám, mit a Dalkör adott elő kifogástalanul. *Csösz József* úr bariton szólója igen élvezetes szám volt. Hatalmas tapsviharral jutalmazták szép énekét, mit Csösz úr egypár kedves népdal eléneklésével köszönt meg. Ther K. »Nem tudom én mi a bajom« *Szent-Gály Gyula*. Három magyar dal, valamint Káldy Gyula szabadságharczi dalokat énekelte még a Dalkör. Egész bátran mondhatjuk, hogy oly haladást mutatott fel a Dalkör, mely nem mindennapi, de azt hisszük, elég ha azt a tényt konstatáljuk, hogy a mostani karnagy, *Szent-Gály Gyula*. Az ő zenei képzettsége és zenei műveltsége hozhatta csak ilyen rövid idő alatt ily magas fokra a dalárda zenei értelmességét. Koller F. úr hegedű szólója Veress Klára kisasszony zongora kíséretével mint rendesen most is gyönyörű volt s a közönség zajosan megtapsolta, csak az volt kár, hogy az arénai zenekar folyton bele zúgott a hegedű szép hangjába és nem juthatott érvényre a maga teljességében.

A kecskeméti torna- és vivó-egylet a folyó hó 22-én délután 5 órakor tartott közgyűlésén ideiglenesen újra alakult és elhatározta, hogy működését október hó 1-én egy vivó-tanfolyam nyitásával már megkezdi. A művezetői állást Garzó Béla ev. ref. főgymnasiumi tanár úr fogja betölteni, ki okleveles vivó és torna tanár is s akit képzettsége és rokonszenves modora a legnagyobb mértékben alkalmassá tesznek arra, hogy a sport különböző nemeit városunk közönségével megkedveltesse. Felkéri tehát az elnökség azokat, kik a vivást óhajtják tanulni, hogy e célból a kaszinó-egyesület helyiségében, vagy a városházi főjegyzői hivatalban Gyórfy Pál egyesületi tagnál levő aláírási-íven a tanfolyamra jelentkezni sziveskedjenek. A vivás tanulási díja havonként 3 frt. Tanulási idő hetenként 4—6 óra, mely a jelentkezők számára képest annak idején fog határozottan megállapíthatni.

Őszi idény. *Komlós Czeczília* kitűnő női-ruha szabónő (lakik Páva-utca 131. sz.), az őszi évadra elfogad megrendeléseket a legutolsó divat szerint s azoknak kifogástalanságáért kezeskedik. Hölgyeink figyelmébe ajánljuk.

Kihirdetettek 1898. szeptember hó 16-tól szeptember hó 23-ig: 1. Kulcsár Lajos r. k. és Özv. László Józsefné szül. Tatai Juliánna r. k. 2. Dékány István r. k. és Pintér Magdolna r. k. 3. Galambos József r. k. és Gödrös Magdolna r. k. 4. Strohner Antal r. k. és Frank Terézia r. k. 5. Bene Gábor ev. ref. és Bozó Erzsébet ev. ref. 6. Baraczi Gergely ev. ref. és Domján Mária ev. ref. 7. Dobosi Lajos izr. és Schwarz Juliánna izr. 8. Fekete József r. k. és Tóth Magdolna r. k. 9. Közmendi Elek r. k. és Gubicza Erzsébet r. k. 10. S. Kovács József László r. k. és Bakó Rozália Juliánna r. k. 11. Zimay Károly r. k. és Szabó Sarolta Amália Ida r. k. 12. Pető József r. k. és Czapkó Anna r. k. 13. Sági József ev. ref. és Vajda Erzsébet ev. ref. **Házasságot kötöltek** ugyanaz idő alatt: 1. Kertész István ev. ref. és Kiss Terézia r. k. 2. Tócsi Lajos ev. ref. és Gróber Mária Erzsébet r. k. 3. Szabó István r. k. és Borsodi

Etel r. k. 4. Takács György ágost. hitv. ev. és Özv. Tóth Lajosné szül. Bárkai Mária r. k.

***Idegen nagyhangú** gyógyszerespecieállításokkal volt eddig az egész ország ellepve ezeknek készítője a legtöbb esetben sem gyógyszerész, sem szakember nem volt, azért mégis tudta drága értéktelen külföldi készítményét nálunk eladni; hisszük azért, mert concurens hazai készítmény nem volt. Jelenleg azonban nemcsak jobb, de sokkal olcsóbb valódi gyógyszereket tudunk készíteni, ilyen az Egger-féle Santal Capsula is, mely úgy férfi, mint női bajoknál a legelső tanárok, capacitások által a legkiválóbb sikerrel alkalmaztatik 1 üveg ára 1 frt 40 kr. Főraktár »Gyógyszertár a Nádorhoz« Budapest Váci-körút 17. Kapható Kecskeméten a legtöbb gyógyszerertárban.

Hirdetmény. Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1899/900. évi fegyveradó kivetési lajstrom érvényesítési záradékkal ellátva a budapestvidéki m. kir. Pénzügyigazgatóságtól leérkezvén, az 1888. évi XXIII. t. cz. 17. §-a alapján folyó évi szeptember hó 21-től szeptember hó 29-ig a városi számvévisésnél közszemlére kitétetett; miért is felhivatnak érdekelt adózók, hogy a kivetést lajstromot ezen idő alatti betekintheik, és netáni felszólamlásaikat a közigazgatási bizottsághoz ezimezve a fent kitüntetett határidő alatt az adóügyi osztálynál beadhatják. Kecskeméten, 1899. évi szeptember hó 20-án. *Az adóügyi osztály.* (Díjtalanul.)

Köszönetnyilvánítás.

Úgy magam, mint megboldogult nőm szülei és testvérei nevében a legőszintébb köszönetemet fejezem ki mindazoknak, kik drága nőm elhunytá alkalmából részvétüknek, — bármily alakban is, kifejezést adtak.

Kecskemét, 1899, szeptember hó 18.

Kalmár Henrik.

Iredalem, Zene, Művészet.

Jókai naszuton. Nagyobb meglepetés alig érte egyhamar a magyar nemzetet, mint a minap, a mikor koszorús költője, Jókai Mór megházasodott. Feleségül vette azt a fiatal drámai színésznőt, a ki Jókai Muzsáját a színpadon oly zengzetesen szólaltatta meg, akár félszázaddal ezelőtt a költő első hitvese, Laborfalvi Róza. És az igazi »arany ember« az öreg Jókai szívében ismét föllángolt az a szenvedély, a melyet ezer nyilvánulásában oly hatalmasan festett le regényeiben. Mintha csak nyomtalanul röppent volna el fölötte az az ötven esztendő, a mely első és második házassága között eltelt. Szinte legendába való, hogy a 48-as idők híres márcziusi ifja a szabadságharc félszázados ünnepi esztendejében mint fiatal férj nászútra kél. A »nagy idők tanúja« Itália kék ege alatt, az örök napsugárban fürdő Sziciliában utazgat új szerelmével. Az egész nemzet áldása és a »Budapest« olvasóközönségének meleg érdeklődése kíséri az örökifjú költőt nászútján, azé a lapé, mely Jókai esküvőjéről épen úgy, mint a legérdekesebb politikai, társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi eseményekről a leggyorsabban, hiven és kimerítően értesíti olvasóit. A »Budapest« e mellett a legolcsóbb politikai napilap. Előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre

6 frt, negyedévre 3 frt, egy hóra 1 frt. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Sarkantyús-utca 3. sz. alatt.

Az olvasás saisonja következik be a jövő negyedévvél, amely alkalmából melegen ajánlhatjuk közönségünk figyelmébe a leggazdagabb tartalommal megjelenő, tehát napról-napra legtöbb olvasnivalót nyújtó Pesti Hirlapot. Ez a lap a magyar olvasó-közönség pártolását évek hosszú sora óta azzal igyekszik kiérdemelni, hogy viszont legtöbbet ad az előfizetési díjért s azonkívül a magyar hirlapirodalomban példátlanul álló rendkívüli kedvezményekben részesíti közönségét. A következő negyedév előfizetői kapják meg a Pesti Hirlap karácsonyi ajándékául a Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1900. évre, mely különösen sok arckép közlésével fog az idén érdeklődést kelteni, s legjobb szépirodalmi írónk műveit foglalja magában. Ezt a naptárt, melynek bolti ára 1 frt, minden előfizető teljesen díjtalanul kapja meg. De kapnak a Pesti Hirlap előfizetői minden hónapra külön kis jegyzéknaplót is, mely napi följegyzésekre igen alkalmas. Megrendelhetik a Párisi Divat című díszes képes heti divatlapot fél-áron, stb., stb. A külön kedvezményektől eltekintve is, egy lap sem éri ma úgy meg az árát, mint a Pesti Hirlap, mely naponként 20—24, vasárnaponként 32—40 oldal terjedelmével, teljesen fölöslegessé teszi egyéb olvasnivalók beszerzését a hosszú őszi és téli estekre, lévén benne politikán kívül — melyet szabadelvű, demokratikus szellemben legjelesebb publicistáink képviselnek a lapnál — gazdag szépirodalmi, tudományos és szórakoztató tartalom is. A jövő negyedévben Werner Gyula új két-kötetes eredeti regénye fog megjelenni a lapban: mellette természetesen kisebb francia, angol stb. elbeszélések és rajzok, újszólván naponként. Az eredeti tárcákat Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Kenédy Géza (Quintus), Murai Károly, Kóbor Tamás, Gárdonyi Géza, Bede Jób, Tömörkény István, Homok, Krúdy Gyula, Kézdi-Kovács László stb. írják, szóval egész gárda a javából. A Pesti Hirlap ára október hóra 1 frt 20 kr., okt.—nov. hóra 2 frt 40 kr., okt.—decz. negyedévre 3 frt 50 kr. A Párisi Divattal együtt 4 frt 50 kr. A Pesti Hirlap kiadóhivatala (Budapest, V. Váci-körút 78.), kívánatra mutatványszámokat is küld.

Zeneelmélet. Most jelent meg Metzger Béla (Gallia-féle könyvkereskedés) kiadásában a városi zeneiskola jó hírnevű igazgatójának, Szent-Gály Gyulának zeneelmélet című könyve második javított és bővített kiadása. Nélkülözhetetlen becses tankönyv, melyből az alapismerteket a tanulók, értelmiségükhöz mérten, igen könnyen sajátíthatják el. A tankönyv nemcsak a polgári és felsőbb leányiskolákban, de a gymnasiumok és énekegyesületeknél is igen kitűnő tankönyvnek bizonyult és mindenkinek ajánljuk, hogy szerezzék meg.

A magyar napi sajtó leghatalmasabb organuma az immár 33 esztendeje fenálló »Egyetértés«, a mely nemcsak nagy alakjával, hanem páratlanul bő tartalmával is bátran hasonlítható a külföld lapjaihoz. Az »Egyetértés« szerkesztősége nem kímél sem költséget, sem fáradságot arra, hogy olvasóközönségét úgy a hazai, mint a külföldi eseményekről kimerítő, részletes tudósításokkal lássa el. De különösen ki kell emelnünk az »Egyetértés« politikai és szépirodalmi rovatát. Politikai rovatának egyik fő ereje az, hogy olyan bő és részletes országgyűlési tudósításokat ad, minőt egyetlen magyar lap sem adhat. Az »Egyetértés« is csak nagy terjedelménél fogva teheti ezt. Vezércikkeiben az »Egyetértés« mindig a politikai és társadalmi nagy kérdéseket vitatja meg s programjához hiven a szabad eszmékért és függetlenségi elvekért küzd. Szépirodalmi része az »Egyetértés«-nek eddig is igen becses volt, mert a legkitűnőbb írók tárczáit és regényeit évek hosszú során át

ebben a lapban olvashatja a magyar közönség. Ma meg különösen nagybecsű e különben is kitűnő rovat, mert Eötvös Károly, a legmagyarabb író, az »Egyetértés« hasábjain írja meg páratlan érdekességű tárczáit. A gróf Károlyi Gábor följegyzései, az Utazás a Balaton körül, az Eötvös Károly adomái máris ország-szerte nagy feltűnést keltenek, a mi nem is csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy szépirodalmunk mai kozmopolitikus irányzata közben szintén fellélegzik a magyar ember, ha olyan igazán minden sorában tisztá magyar tárgyú s hangú remekművekhez jut, mint az Eötvös Károlyéi. Az október 1-én kezdődő évnegyedben az »Egyetértés« Eötvös Károly tárczasorozatán kívül kitűnő regényt is közöl. A ki érdekes és jó olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az »Egyetértés«-re. Az előfizetési pénzek az »Egyetértés« kiadóhivatalába küldendők. (Budapesten, IV. Papnövelde-utca 8.), mely szívesen küld ingyenes mutatványszámot.

A mi ajándékunk. Azt hisszük, hogy olvasóink örömmel fognak értesülni arról, hogy abban a nagy kedvezményben, melyben eddig előfizetőinket részesítettük, adván lapunk mellékletül az »Otthon« című díszes folyóiratot, jövőben is részesíteni fogjuk, amennyiben erre nézve részünkről jelentékeny áldozatok árán, az »Otthon« kiadóhivatalával a jövő évre is megegyeztünk. Tudvalevőleg lapunk előfizetőinek az »Otthon« című folyóiratot, vagyis évenként 12 vasos kötet, negyedévi 1 korona szállítási díjért szállítjuk. Oly kedvezmény ez, melyben még a külföld legelterjedtebb lapjai sem részesítik előfizetőiket. Az »Otthon« tudvalevőleg a Hevesi József által szerkesztett »Magyar Szalon«-nak külön kiadása. Ugy tartalomra, mint kiállításra nézve méltó arra, hogy minden művelt család járassa. Az »Otthon« közöl regényeket, elbeszéléseket, tréfás cikkeket, ismeretterjesztő és népszerű tudományos értekezéseket, igen bő divattudósítást a legújabb divatképekkel. Ezen kívül tel van illusztrációkkal, bemutatván úgy az aktuális eseményeket legszebben sikerült képekben, valamint legelső magyar írók tollából közölt cikkeket a család minden tagja olvashassa és élvezhesse. Az »Otthon« oly gazdag tartalmú, hogy fölöslegessé teszi egyéb képes szépirodalmi lapok járatását. Lapunk előfizetőinek azt hisszük, nagy kedvezményt nyújtunk, midőn ily előnyös föltételek mellett bocsájunk rendelkezésére egy kitűnő folyóiratot. Kérjük tehát előfizetőinket az új évnegyed alkalmából, hogy a lapunkra szóló előfizetés alkalmával az »Otthon« előfizetési díját (negyedévre egy korona, félévre 1 frt) is mellékelni szíveskedjék.

A »Magyarország«, ez az annyira elterjedt lap nagy sikereit annak köszönheti, hogy irányzatát semmiféle magánérdek által befolyásoltatni nem engedi. A nagy közönség a maga csalhatatlan érzékével hamar felismerte ezt és innen magyarítható az a példátlan rokonszenv, a melylyel az ország olvasó közönsége ezt az újságot felkarolta. Mindenki tudja, hogy mekkora része volt a »Magyarország«-nak a 30 év óta ránk nehezedeó politikai rendszer megdöntésében és hogy most is milyen éber szemmel őrködik azon, hogy az ország folyamatban lévő politikai átalakulása nagy nemzeti céljaink biztosítására kedvezőleg történjék meg. Eme nagy cél megvalósítása végett sorakoztak a »Magyarország« zászlaja köré az ország legkiválóbb publicistái. Kizárólag e lapnak szentelt roppant szellemi erejét a magyar publicisztika díszé és büszkesége: Bartha Miklós. Vezérezik írói közé tartozik Kossuth Ferencz is. A lap élén pedig Holló Lajos orsz. képviselő áll, a kinek nagy tevékenysége és minden közszükségünk iránti élnék érteke általánosan ismeretes. Odaadón támogatja őt munkájában dr. Lovász Márton, a lap felelős

szerkesztője. Ki kell még emelnünk, hogy a »Magyarország« hírszolgálat a leggyorsabb és legtökéletesebb úgy, hogy ez a lap a magyar hírlapirodalomban valóságos specialitás számba megy. A vidéki olvasó ugyanis már kora reggel kezébe kapja az előtte való napnak hű, pontos, megbízható és kimerítő krónikáját. Előfizetési ára a lapnak egy évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek postautalványon a »Magyarország« kiadóhivatalába (Budapest, Terecz-körút 19. sz.) küldendők.

Nyilt-tér.

E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes savanyuvíz

mint nyálka oldó-szer, úgy magában, mint meleg tejjel vegyítve köhögéssnél, rekedsségnél, tüdőhurtnál stb. legjobb sikerrel ajánlatuk. Nehezen emésztő, gyomorhurtnál kitűnő hatása van.

20-10 Mindenütt kapható!

Új vasúti menetrend.

— Érvényes okt. 1-től. —

713. sz. személyvonat I., II. és III. osztály.

Állomások	Menet idő percz	Érkezés		Tartózkodás percz	Indulás	
		óra	percz		óra	percz
Kecskemét		Reg	gel		6	10
Nagy-Körös	18	6	28	1	6	29
Czegléd	20	6	49	10	6	59
Alberti-Irsu	21	7	20	3	7	23
Pilis	10	7	33	1	7	34
Monor	13	7	47	1	7	48
Udó	10	7	58	1	7	59
Veesés	10	8	09	3	8	12
Szt.-Lőrincz nyaraló	11	8	23	1	8	24
Kőbánya alsó p. u.	8	8	32	1	8	33
Városliget	6	—	—	—	8	39
Budapest ny. p. u.	6	8	45	—	Dél	előtt

Menettartam 2 óra 13 percz.
Tartózkodások 22 „

Csatlak. : Bpsten ny. p. u.-on a 116. sz. bécsi vonathoz

6213. sz. vegyes vonat I., II. és III. osztály.

Állomások	Menet idő percz	Érkezés		Tartózkodás percz	Indulás	
		óra	percz		óra	percz
Tisza-ughi-rév		Este			6	33
Lakytelek	9	6	42	10	6	52
Szikra-alpar	7	6	59	3	7	02
Kohari-Szt.-Lőrincz	19	7	21	10	7	31
Kisfai	9	—	—	—	7	40
Úrrét	6	7	46	4	7	50
Műkert	11	8	01	1	8	02
Kecskemét	6	8	08	—	Este	

Menettartam 1 óra 07 percz.
Tartózkodások 28 percz

A többi járlatok változatlanul maradnak.

Dr. Aczél Sándor,
felelős szerkesztő.
Fördös Dezső,
társszerkesztő és kiadó.

HIRDETÉSEK.

Végeladás.

LÖVY SOMA.

hatóságilag engedélyezett végeladási üzleteből.

Kecskeméten, (Takarékpénztári palota.)

ARUJEGYZÉK.

Mider	Keztyű
Játékszerek	Harisnya
Kalap	Bőr vászon
Nyakkendő	Pipa és szár
Zsebkendő	Félt alsó ruházat
Pipere szappan és ilatszer	Kézi munka vászon
Férfi fehérnemű	„ „ selyem és pamut
Kefék, fog, haj, ruha	Esernyő
Évő eszközök	Tű, kapocs, ezérna
Zsebkések	Sár és torna czipő
Ollók	Bőröndök
Fésűk	Séta bot
Tárczák, pénz, dohány szivar	Norinbergi, rövidárú apróság
Szabó és czipész kellékek	Kerékpár és kellékek
Női ruha díszek	Vizmentes ponyva
Csípke	Zsák
Gomb	Spárga
Szallag	„ függő ág
Pamut	Nadrág tartó
Legyező	Flottier törülköző

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Eladó birtok.

Móricz-gáton 700 hold föld, mely két tagban van, eladó. Közelebbi megtudható a kiadó hivatalban.

PéNZ! PéNZ! PéNZ!

Törlesztéses kölcsönök legolcsóbb kamatra leggyorsabban szerezhetnek. Ingatlanok adás-vevése közvetítetik. Hol? — Megmondja a kiadóhivatal.

Kiadóhivatal: **Nagykőrösi-utca 235.**
és **Czollner-köz 108 szám.**

Eladó föld.

Szolnok mellett 660 hold föld eladó; a birtokon megfelelő épületek vannak; 100 hold luczerna és 4 hold szöllő. Értekezni lehet a kiadó hivatalban.

1453 számhoz.
vgh: 1899

Árverési hirdetés.

Alólirott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kecskeméti kir. Járásbíróságnak 1899 évi V/920 számú végzésével Dr. Strausz Miklós ügyvéd által képviselt Pálfi Lipót és neje cég felperesek részére Menczel Vilmos alperes ellen 20 frt 80 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesnél lefoglalt és 420 frtra becsült ingóságokra V./020 járásbírósági számú végzéssel az árverés elrendeltetvén, annak Tisza-Alpáron alperes lakásán leendő megtartása határidőül 1899 évi október hó 3 ik napján délután 2 1/2 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt 1 szikvizgép, 1 kocsi, 1 sertés, bolti berendezés és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívhatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban már eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Kecskeméten, 1899. évi szeptember hó 10. napján.

Fritz Mór,
kir. bir. vjhajtó.

A Kőbányai Király Sörfőző

GÓLIÁT malátasöre

gyógyhatása mellett a legkedveltebb üdítő ital.

Ajánlások: dr. Koranyi, dr. Réthy, budapesti és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár úraktól.

Góliát maláta sör

a Bleyer féle sörházban
poharaként

alólirott főraktárosnál pedig
üvegenként kapható.

Bleyer Adolf,

a Kőbányai Király Sörfőző Részvénytársaság főraktárosa.

Kecskemét, N.-kőrösi-utca 22.

a hol mindenkor kellőleg hűtöt
legjobb minőségű hordós és
palaczsör kapható;

ezenkívül a Góliát Malátasör kapható. Witz Gu ztáv, Stein Lajos, Schwartz Adolf, Csolnoki Endre, Kovács Béla urak fűszer- és eszmeüzletébe.

Vegytiszta, természetes.

(CO₂) Dr. Rajdt szén-savipar részv.-társaság gyártmánya.

Cyartelepek:

Eyach, Stuttgart, Berlin
München, Zünich Bécs.

Könnyű 10 és 20 klgmos acél tartályokban. Vezérképviselőseg és állandó nagy raktár. Magyarország és keleti tartományok részére:

DARVAS JÓZSEF

Budapest. Gyár-utca 31.

Telefon 11-80

Telefon 11-80

Viszont eladók egyes megyékre kerestetnek.

M ű - A r é n a .

Tautz Péter első magyar műaréna tulajdonos múlt hó 26-án kezdte meg Kecskeméten a Katona-séiatéren (Vigadó mellett) 30 elsőrendű művész és művésznőből álló társulatával előadásait. Az állandó műaréna 2500 embernek kényelmes helyet ad.

Teljes tisztelettel

Tautz Péter, igazgató.

Alólirott tisztelettel tudatom, hogy eddig a kovásznai fürdő-részvénytársaság által kezelt

fürdőket és gyógyforrásait

15 évre bérbe vettem.

Midőn erről a n. é. közönséget értesitem, egyuttal biztosítom, hogy kifogástalan kezelés, gyors szállítás által igyekszem a t. közönség bizalmát kiérdemelni, becses bizalmukat kérve, maradtam kiváló tisztelettel a kovásznai fürdők és gyógyforrások bérlője

ifj. Becsek Imre.

Horgász gyógyforrás.

Ezen ásványvíz kitűnő hatással használtatik a légzőszervek hurutos bántalmainál, összetételük olyan mint a világhírű gleichenbergi vizek, de borral is igen kellemes.

Hankó gyógyforrás.

Legkiválóbb ásványvíz az emésztő szervek bajainál, pótolja a karlsbadi vizet, mint hashajtó feleslegessé teszi a keserűvizet, ez annál nagyobb előny, mert kellemes ízénél fogva igen könnyen iható, sőt borral is használható.

Sós fürdő.

Vize oly dús sótartalmu, hogy hasonló összetételű vizekkel kiállja mindig a versenyt. Kitűnőnek bizonyult csúszós görvélves bajoknál. Fekvése oly gyönyörű, hogy mint kirándulási hely is méltányolandó.

Az összes fürdők ujonnan lettek berendezve és igen bő viz felett rendelkeznek.

A kovásznai fürdők és gyógyvizek bérlője;
ifj Becsek Imre.

Pokolsár fürdő.

A világon páratlan a maga nemében. Feltétlenül gyógyít mindenféle csúszós bántalmat még ischiást is. Kitűnő hatással van az idegbajoknál; görvélves betegségeknel bámulatos hatással van.

Pokolsár fürdő láplugsója.

Száritott állapotban ládákban kapható és az előirt orvosi utasítás szerint fürdőkül használható háznál, gyógyítja mindazon bajokat, melyeket a fürdő is gyógyít. Az ásványvizek és fürdőtermékek alólirott nál kaphatók.

Mikes vasasfürdő.

Vetélkedik a világ bármely vasas fürdőjével, női bajoknál magtalanágnál biztos hatása.